

NAŠE HLASY

THANK YOU

DIRECTED BY EDITORIAL BOARD
Published weekly by "Our Voices" Publishing Co., 1255 Queen St. W., Toronto, L.E. 6-2135. — Printed by Litera Printing Co., Toronto. — Subscription: Canada \$ 4.00, all other Countries: \$ 5.00

INDEPENDENT CZECHOSLOVAK WEEKLY

NEZÁVISLÝ ČESKOSLOVENSKÝ TYDENÍK

Saturday, August 15th, 1964.

OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT.

No. 30 (377) Vol. X.

REHABILITOVAT KALANDRU — JEN JEHO?

LACO NOVOMESKÝ NA PŮL CESTY

Slovenský básník Laco Novomeský uveřejnil v "Kultúrnem životě" pozoruhodný článek, v němž žádá rehabilitaci nikoho menšího, než — Závise Kalandru.

Kdo byl Závise Kalandra? Universitní student, který přilnul k socialistickému hnutí od svých studentských let a stal se členem československé komunistické strany od jejího vzniku už v lůně československé sociální demokracie v roce 1920. Brzy se stal redaktorem a posléze šéfredaktorem Rudého Práva, protože však byl komunistou z přesvědčení, a ne z oportunismu, ocitl se již v třicátých letech v rozporu s vedením strany a když v létě 1936 odmítl hromadné moskevské po-pravy a zároveň kritisoval podlou úlohu Sovětů ve španělské občanské válce, byl vyloučen z komunistické strany jako trockista.

Laco Novomeský o něm píše: "Jméno Závise Kalandry je dnes už skoro neznámé. Byla to vynikající, myslící hlava: jeho historické práce, jak jsem přesvědčen, budou mít ještě průkopnický význam. Zahynul tragicky již za našich časů. Asi v roce 1936 se rozešel se stranou a vystoupil proti její politice. Měl pravdu už tehdy? Viděl ji, ale já bych ani dnes neřekl, že jeho počínání bylo správné a pro poznanou pravdu prospěšné v té situaci, v níž jsme byli. Avšak i kdybych dovedl pochopit všechno, co považuji za nevyhnutelné a správné ve vzpomínaných historických podmínkách, musím si nevyhnutelně položit otázku, zda má a zda může zůstat "naše" postupné znamení na památce těch, kteří přistupovali jinak k pravdám, dnes již skoro všeobecně uznávaným; řekneme na památce Kalandrově, Teigeho..."

Je šlechtetné a jistě odvážné, žádá-li Novomeský, aby byla očištěna památka někoho, kdo byl kdysi vyloučen z komunistické strany jako trockista, protože na listině smrtelných hříchů, které komunistická strana nepromíjí, stojí trockismus na prvním místě. Novomeský se však zastavuje na půl cesty a neříká otevřeně všechno. Kalandra zahynul tragicky, ale ne tragicky v obvyklém slova smyslu: nestal se obětí žádné nepředvídané náhody, ale byl popraven tím režimem, jemuž Novomeský dosud slouží. A Novomeský si dosud není jist, zdali Kalandra postupoval správně, když nejméně od roku 1933 (jeden z prvních konfliktů Kalandrových se stranou se týkal postupu Komunistické Internacionály za Hitlerova nástupu k moci) vyslovoval otevřené pravdy, které se "skoro všeobecně uznávají", jak říká Novomeský, teprve v roce 1964!

Nesnáží Novomeského a jeho jistě odvážných kolegů z "Kultúrného života", kteří stále ještě riskují, že budou persekvováni pro své názory, je v tom, že si nechťejí v plné šíři a v plné hloubce uvědomit, v čem spočívají "pravdy, dnes již skoro všeobecně uznávané", k nimž přistupoval Kalandra "jinak", to jest otevřeně a bez zřetele na stranické vedení.

Pravdám, které odhaloval Kalandra, se dosud říká v Československu "kult Stalinovy osobnosti". V tomto nestoudném eufemismu je však skryta celá podstata věci. Nejde o to, že se v Sovětském svazu pěstoval kult Stalinovy osobnosti, ale o to, že Sovětský svaz a komunistické strany jím ovládané byly třicet let v rukou největšího zločince všech dob a že když konečně Chruščev odhalil Stalina jako ta-

kového zločince na 20. sjezdu sovětské komunistické strany, nikdo od té doby téměř nehnul prstem, aby Stalinovy zločiny odčinil. Novomeský však dosud váhá uznat, zdali měl Kalandra právo vystoupit proti Stalinovým zločinům již v letech 1933-36! Pak je ovšem malá naděje, že se stalinismem bude vůbec někdy sčítováno.

Chtějí-li slovenští a čeští intelektuálové - komunisté riskovat své existence — a nikde nemají záruku, že režim je znovu nepřitiskne ke zdi, zejména, budou-li postupovat polovičatě - nechť je riskují za celou pravdu, a ne za půl pravdy. Bude-li Kalandra "očistěn", bude mu vrácen také život? A proč očišťovat jen Kalandru, a ne všechny oběti stalinické persekuce? Proč očišťovat jen mrtvé, a ne také, ty, kteří stalinický režim přežili ať v žalářích či v emigraci? A bude Kalandra "rehabilitován" tak, že se mu dovolí vstoupit po smrti znovu do KSČ, avšak trest smrti nad ním vynesený v roce 1950 bude znovu potvrzen? Laco Novomeský, který byl shodou okolností Kalandrovým švákem, by mohl vědět, jak si Kalandra vážil cti stát se znovu členem Komunistické strany:

V roce 1946 navštívila Kalandru delegace KSČ a nabízela mu členství ve straně. Kalandra odpovídal: "Chci být z i v y m svědectvím, že ke vstupu do KSČ není nikdo nucen!"

Jeho přání se nesplnilo. Byl popraven s plným vědomím strany, jejíž rehabilitační souhlas teď Novomeský pro něho žádá.

Co tedy mají slovenští a čeští komunisté, kteří teď "skoro všeobecně uznávají" Kalandrovu pravdu z let 1933-36 dělat? Zřejmé je ještě v KSČ mnoho těch, kteří je dosud neuznávají. Především jim její vedení.

Úkolem slovenských komunistů, kteří se postavili do čela pokrokovější části československých komunistů, je proto se postarat předně o to, aby Kalandrovu pravdu znal celý národ a za druhé, aby již nikdy nemohly být potlačeny. To znamená, že se mají postarat o obnovení naprosto svobody tiskové, svobody spolčovací a shromažďovací. Kdyby tyto svobody byly existovaly v Československu v roce 1950, nemohli být ani Kalandra ani jeho druhové popraveni.

Úkol, který s tím jde ruku v ruce: slovenští a čeští komunisté, kteří si říkají, že chtějí skončit se stalinismem, musí pracovat k tomu, aby z vedení strany a státu odešli všichni, kdo kdy v Československu uplatňovali stalinism, hájili ho, prováděli a vynášeli rozsudky smrti nad odpůrci stalinismu a nad zastánci svobody.

Není to malý úkol, je však jediný, který je hoden bojovníků za svobodu. Ti, kteří se dnes v Bratislavě a Praze snaží otevřít okna svěžejšímu vzduchu, si mohou uvědomit, že dříve než se odhodlají mluvit otevřeněji, mluvila již otevřeně celá československá veřejnost. Laco Novomeský a druhové mají tedy za sebou široké lidové vrstvy. Nemají se čeho bát, než své polovičatosti. Co však Československo zcela jistě nepotřebuje, je očišťování mrtvých, zatím co žijí budou úpět v žalářích.

František Třešňák

Z FRANCIE

— Francouzská vláda uvažuje o možnosti povolit do Francie imigraci 5000 čínských dělníků.

TŘI VÝROČÍ ČS. OBCE LEGIONÁŘSKÉ

Z oslav Čs. obce legionářské v Londýně v Anglii: čestný stůl při tiskovém banketu. Zleva: plk. Sir Tufton Beamish, M.C., M.P., předseda ČsOL plk. J.E. Lizálek, M.B.E. a gen. Sir Richard Gale, býv. velitel britských invázních parašutistických jednotek a později zástupce hlavního velitele NATO. Obrázek nám laskavě zapůjčila redakce "Čechoslováka".

ÚČASTNÍKŮM II. VĚDECKÉHO SJEZDU SVU

Veškeré podniky sjezdové se budou konat ve Ferris Booth Hall na jihozápadní straně kampusu Kolumbijské university (vchod Broadway a 116. ulice), a to valné shromáždění v pátek, 11. září, ráno, literární a umělecký večer v pátek večer, vědecké přednášky, v sobotu a v neděli, a banket v sobotu večer. Po dobu sjezdu bude účastníkům k dispozici sjezdová informační služba u registračního stolu v přízemí Ferris Booth Hall. Telefonní číslo sjezdové registrační a informační služby po dobu sjezdu bude označeno v zářijovém čísle "Zpráv SVU", které bude rozesláno v polovině srpna.

Účastníci, kteří mají zájem o nbytování v době sjezdu a dosud se nepřihlásili, se žádají, aby tak učinili neprodleně. Nemůžeme zaručit ubytování účastníků, kteří se nepřihlásí nejpozději do konce července. Upozorňujeme, že je v New Yorku velmi těžké najít ubytování v hotelích a motelech po dobu světové výstavy, protože jsou na měsíce předem obsazeny. Ubytování v New Residence Hall na kampusu university, 545 West 114th Street, New York 27, přímo vedle Ferris Booth Hall, je k dispozici účastníkům i několik dní před zahájením sjezdu, nikoli však po 14. září, protože musíme uvolnit místo pro studenty, kteří se vrátí v pondělí na začátku podzimního semestru. Sazby za ubytování v New Residence Hall jsou tyto:

Pokoj pro 1 osobu, se zvláštní koupelnou \$ 8.00.

Pokoj pro 1 osobu, se společnou koupelnou \$ 6.00.

Pokoj pro 2 osoby, se zvláštní koupelnou \$ 6.00 za osobu.

Pokoj pro 2 osoby, se společnou koupelnou \$ 4.00 za osobu.

Přihlášky zašlete OBRATEM na adresu John G. Lex, 47.16 Austel Place, Long Island City, N.Y. 11101.

Účastníci sjezdu se také žádají, aby zapravili nejpozději do 4. září 1964 sjezdové poplatky, buďto šekem nebo poštovní poukázkou znející na jméno "Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America", a to rovněž na adresu dra. Lexy v Long Island City:

a) registrační poplatek sjezdový: \$5.00 za účastníka
\$4.00 za každého dalšího člena rodiny, účastníka.

b) vstupné na banket v sobotu, 12. září (banket i koncert): \$10.00 za osobu

c) poplatek za ubytování v New

Residence Hall, podle druhu pokoje je po př. \$6 po př. \$4 za osobu.

Při poukazu uveďte přesná jména a adresy účastníků i jejich členů rodiny a specifikujte jednotlivé položky a druh ubytování. Včasnou registraci a poukazem poplatků zabráníte průtahům v pátek ráno před zahájením valného shromáždění a zajistíte si místo na banketu, na němž známé Newyorské komorní sdružení, Kohonovo kvarteto, zahráje české komorní skladby.

Výstavu čs. výtvarného umění ve svobodném světě připravuje dr. Jarmila Dvořáková, 89 Argyle Avenue, Uniondale, N.Y. 11553, která již zaslala velikému počtu malířů a sochařů informace a přihlášky na tuto výstavu.

Obě výstavy se budou konat v prvním patře Ferris Booth Hall.

TOUHA ŽIT JINAK SKAUTING A KOMUNISTÉ

Host do domu: "Kresby a znaky skautské lilie, které se v poslední době hustěji objevují, například neuměle vpálené na kytarách a řemínkách náramkových hodinek anebo jako plechový odznak na bundách a kožených pásech mladých lidí kolem šestnácti let, symbolizují silnou, živelnou neurčitou touhu šestnáctiletých žít jinak!

Chlapci, kteří dnes nosí a malují skautskou lilii, nevědí, co je to skauting. Nevědí také nic o těch diskusích — a dobře, že nevědí. Lilie na jejich ošoupaných nebo zbrusu nových bundách nemá žádný určitý ideologický smysl. Jde o něco zcela jiného: Tito mladí lidé cítí nejasně, že jejich předstíraná obhroublost a jejich jednotvárná a pustá "činnost" je jednostranná a nepřirozená. Tito chlapci a děvčata, kteří dnes v patnácti a šestnácti letech nejsou již děti, ale rovdvové, ne již lidé, ale zmenšení funkcionáři — to jsou naše děti, které horce touží po vlastním, plném rozkvětu. Jsou v paradoxní situaci, že mají vše — ale nemají nic. Místo plnosti a rozkvětu se jim dostává často pouze mentování, a ještě častěji lhostejnost...

SVADBA

V kostele sv. Václava v Torontě bylo dne 8. srpna požehnáno sňatku sl. Milady Třešňákové a p. Julia L. Rědlyho. Milada, dcera manželů Frant. a M. Třešňákových, graduovala na Torontské u-

The Sunday (August 2nd) afternoon concert at the Festival Theatre in Stratford was a memorable one. It featured music of Czechoslovakia (works by Zelenka, Martinů, Janáček and Dvořák) and, in addition to Rudolf Firkušný, such outstanding Canadian artists as Mr. Rose, Miss Shapiro, our Charles Dobias, Robert Creech, Sol Schoenbach, Lea Foli, Marilyn Stroh, Lynn Harrell and Carol Pack.

We would like to thank all responsible for this distinguished event: the artists, the music coordinator of the Festival, Mr. Victor di Bello (the conductor of the Pro Arte Orchestra) and the management.

We also appreciate the excellent reviews of the Toronto critics, Mr. John Kraglund (The Globe and Mail), Mr. George Kidd (The Telegram) and Mr. John Beckwith (The Star).

SVU MAX BRODOVI

Dne 27. května se dožil v Tel Avivu svých osmdesátých narozenin, pražský rodák dr. Max Brod. SVU poslalo oslavenci telegraficky zdravici, jež zní ve volném překladu takto:

K Vaším osmdesátým narozeninám přeji Vám všichni věrní občané města Prahy a my s nimi hodně zdraví a štěstí. S obdivem a vděčností vzpomínáme Vašeho vykladačského díla Franze Kafky, Vašich překladů oper Leoše Janáčka, Vaší dramatizace "Dobrého vojáka Švejka". Vzpomínáme Vašich básní, románů a povídek a děl filozofických. Váš životopisec nazval Vás už před léty: Dichter, Denker, Helfer. Zdravíme Vás dnes v této trojnásobné úloze a posíláme Vám nejpřímější pozdravy.

Prof. dr. René Wellek, předseda,
Prof. dr. Rudolf Šturm, gen. tajemník

HLAS AMERICKÉHO TISKU

The Real Lesson of Cuba (CBS News, Eric Sevareid).

Státní tajemník Rusk nás nepřestává varovat, že Kuba dosud představuje nebezpečí pro svobodný svět. Naši spojenci tohoto varování nedbají a s Castrem obchodují klidně dál. Co však při této kontroverzi ušlo naší pozornosti je humanitní problém komunistické Kuby.

Počet Kubánců, kteří byli popraveni, žalářováni, anebo odešli do exilu, by pro nás měl jiný význam kdybychom jej přirovnali k celkové populaci USA, která je 27 krát větší než populace Kuby. Převrat, jaký prožila Kuba, by v porovnání k populaci USA znamenal asi toto: dva miliony Američanů v žalářích; jeden milion v pracovních táborech; čtvrt milionu popravených; devět milionů v exilu a téměř 10 milionů těch, kteří se všemožným způsobem snaží zemi opustit.

Tato čísla jsou ohromující, ale je třeba, abychom si uvědomili vážnost situace. Tomu, jak Stalin zotročil ruský národ, jsme věřili až teprve když zotročování bylo prováděno mnoho a mnoho let; to, jak Hitler naložil se židovskou populací jsme pochopili až když bylo pozdě. Máme tendenci spíše nedocenit než přecenit hloubku lidské tragedie v totalitních revolucích?

universitě a je nyní učitelkou na High school v Torontě. Účastnila se činně krajačského života při různých divadelních a recitačních představeních a v dámském odboru Československého národního sdružení v Torontě. Julius L. Rědly přišel do Kanady po maďarském povstání a věnuje se nyní studiu pro Chartered Accountant. Svatebních obřadů v kostele a při recepci v Inn On The Park účastnili se členové rodiny novomanželů a četní jejich přátelé. Rodiče ženichovy zastupovala jeho sestra žijící ve Švédsku.

Novomanželům přejeme hodně štěstí na jejich společné cestě.

REDAKCE.

UŽIJTE KRÁSNÉ PŘÍRODY VE SLOVENSKÉM STŘEDISKU "ŠTEFANIKTOWNU" JEĎTE PO SILNICI Č. 27 KE KING VAUGHAN ROAD.

ČLOVEK ČLOVEKU VLKOM

Časopis Slovenka uverejnil 4. júla fejtón, z ktorého jasne vysvitá ako dluhý pomer v Československu logicky vedú k vypestovaniu tých "sociálnych vzťahov medzi ľuďmi", o ktorých sa azdávajú toľko zarmúcejúcich zpráv. Fejtón totiž ukazuje, že nenávisť a neochotný pomer človeka k človeku nie je dôsledkom neakých zvláštností toho či onoho jednotlivca, ale reakciou, z ktorej nemožno obviňovať jednotlivca, ale výlučne len celý komunistický systém.

"Pán Strmeň sedel v čakárni zubnej ordinácie. Už tridsťte hodiny sedel a dúmal a trpel. Povšimol si, ako sestra vbehla do ordinácie s misou obložených chlebičiek, zle maskovaných papierom. Pootvorenými dvermi zavolať prúdka káva. 'Pá-na, čo sa robí?', pomyslel si. Bolo už pol deviatej. Nič sa však neudialo, nikoho nevolali dnu, a tak sa opäť zahliadol do vlastných úvah: ako ho obohrali s tou Vierou. Neprijali ju na priemyslovku. Či štyri dvojky je zlé vysvedčenie? A ten chlapčisko triedneho učiteľa mal trojku z fyziky, jeho otec agitoval na triednych schôdkach do banietva, ale vlastného fagana dostal na dvanásťročník.

Alebo včera v tom fronte na jablká. Premokol a keď mal prísť na rad, jablká došli. Vraj — kúpte si mrkvu, povie mu tá stará medúza za pultom. Na mrkvu predseda nemusel stáť. Ako by nevedel, že odložila debnu jablák pre známych.

O 8.45 začala sestra volať do ordinácie. Vždy niekoľkých. Šturmovali. Chliebičky boli v útrobach dentistov, káva tiež. Teraz sa robilo s ekonomickým predstihom, súdiac podľa rýchlosti, akou boli pacienti vystreľovaní z ordinácie.

"Strmeň, vyvolala sestra jeho meno — úsporné. Bolo o minútu deväť, v tomto čase už mal otvárať opravovňu. Vošiel dnu, usadil sa do kresla a otvoril ústa, aby vysvetlil dentistovi, že má... ale ten mu ihneď hospodárne zašiel vitáčkou a povedal: Vypláchnuť! Sestra, objednať pána Strmeňa. Stalo sa. Mal prísť o tri mesiace. Tak, pomyslel si, kým mi opravi jeden zub, pokazi sa druhý. Ale zhltoľ prikoru a vyšiel z ordinácie.

Kým došiel k opravovni obuvi, kde bol vedúcom, bolo pol desiate. Front zákazníkov radostne zašumel, keď vytáhol roletu nad obchodom, ale pán Strmeň ju opäť za sebou rázne stiahol. O desať minút otvoril a dav sa vrátil k pultu a vytvoril vnútorný front. Pán Strmeň ho vítane prehladol a odskočil za plentu, kde boli urovnane opravené topánky. Zatiaľ prichádzali ďalší, dvere sa už ani nedali otvárať.

Ale už stojí za pultom a berie s láskavým úsmevom listok od prvej zákazničky. 'Pani, tie ešte nie sú.' — 'Ako to?' bráni sa spravodlivá zákaznička. 'Už mali byť pred týždňom.' — 'Áno, ale nám ochorela jedna sila', a podáva jej cez pult listok späť. — 'Ďaš, prosím. Tá ďalšia pani v drahom kožucho mu dáva listok mlčiac. Zrejme tu má topánky už dlhšie.

'Pani, tie topánky sú už predané, nevyzdvihli ste si ich načas.' — Nemohla som nájsť listok', bráni sa pani, 'veď to nie je tak dlho.' — červenie sa, hľadá slová: Myslala som... — kótká, je zahabená pred toľkými ľuďmi. Je už neskoro na jej drahé topánky, si pán Strmeň dal pozor, sú odložené, budú pre ženu. Za bagatel.

Ďalší v rade je solidný predseda veľký pán. Podáva topánky starostlivo zabalené v novinovom papieri. Pán Strmeň berie topánky. Jeho oči sa v tej chvíli zmenili v binokulárny mikroskop. Topánky sú vyleštené, ale pán Strmeň sledí, sledí: Ha, beda.' — 'Páne, prijímate len čistú obuv.' 'Veď sa čistí, vidíte predsa.' — 'A toto je čo? — vyrýpne pán Strmeň pripraveným tenkým nožikom kúsok blata medzi zvrškom a podošvou. Pán zabalí rezignovane obuv a zahabnený odchádza.

PÁN BOH CHRÁNÍ OPITÝCH A MALÉ DETI

Peter Račkovský:

Vraja, ak by ste razpadali so strechy, so stromu, alebo hoc i priam z lietadla — bez padáku. — nemáte byť rozčúlení. — napa, máte sa "uvoliť", "relaxovať" ako by ste padali z metrovej výšky do kopy perin, či hebkého sena — Vraj to vám môže zachrániť život, alebo vám to pomôže uniknúť úrazu...

Divné, čo? Nelepšie, že je to nie ani žart. Toto s celkom vážnou tvárou tvrdia odborníci, včítane špecialistov — lekárov. Výskumný odbor Amerického vládného leteckého úradu preštudoval 12.000 prípadov "voľných" pádov — čo predstavuje približne 96% všetkých hlásených prípadov za posledné dva roky vo Spojených štátoch — a zistil prekvapujúci fakt: počet prípadov, kde postihnutí pád aj zo značnej výšky — nieleuže prežili, ale dokonca neboli vôbec poranení, je vraj na prekvapenie vysoký. A, Bože odpusť hriechy, — najčastejšie sa to stáva opitým, potom tým, čo sa pokúšajú o sebavráždzu, — a deťom... Ako to?

Vraj je to práve v tom, čím sme začali: do akej miery nevie pri páde uvoľniť svoje svalstvo. Určite si spomeniete na príslivie, že opitých a malé deti chráni vrah Pán Boh. Myslí sa pri tom práve na to, že pri páde, pri akom by sa triezvy, dospelý človek prinaj-

menším doláma, opitým a deťom sa nič nestane. — najviac, že sa oskúšajú. Odborníci teraz zrazu túto ľudovú múdrosť vedecky zdôvodňujú. Opitým a deťom sa veľmi často pri páde podarí vyhnúť vážnejšiemu zraneniu len preto, že ich svalstvo je pri páde uvoľnené.

Jedným slovom: opití a deti si pád vôbec neuvedomujú. A tak isto je to vraj i s tými, čo v skoku s výšky zámerne hľadajú odchod zo života. Podľa Dr. Snydera z Amerického civilného ústavu pre výskum leteckej medicíny v Oklahoma City, väčšina sebevrahov je mentálne úchylná. "Psychotický pacient — hovorí Dr. Snyder — sa odlišuje v tomto ohľade od menšieho normálneho, zdravého človeka. Sebevrah chce skočiť. Sposok s výšky predstavuje preň východisko — uvoľnenie. Mentálne chorý človek v sebavrážednom soksoku môže cítiť priam pôžitok, rozkoš. Záver — hovorí Dr. Snyder, je, že pri páde jeho telo, jeho svalstvo, je fyzicky plne uvoľnené..."

Všetko toto odborníci vo Spojených štátoch skúmajú, aby zistili, aké sily pôsobia na telo človeka pri páde. Smysel výskumu je vynájsť všetko, čo treba uplatniť pri stavbe lietadiel, aby boli bezpečnejšie v prípade havárie, pri náraze...

Z DOPIŠŮ REDAKCI

Vážená redakcie,

Jeden z mých priateľ zaslal mne západonemecký magazín REVUE. Posilami vám preklad článku z tohoto magazínu, jehož redaktor Ernest Plaut, navštívil p. arhibiskupa Dr. Berana v ČSR.

PRAŽSKÝ ARCIBISKUP Dr. J. BERAN, prikázal žiť na "zdravém venkovském vzduchu". Skoro 15 let jsme na západě o něm nic neslyšeli. Zatčen, odvezen, uvězněn — zmizel: dávno již snad ani nežije, se říkalo. A přece se nyní, jakoby vynořil p. arhibiskup pražský Dr. Josef Beran, 76 ti-letý, nejvyšší hlava a představitel katolíků v ČSR. Dr. Josef Beran žije a je zdrav!

Rudí páni na Hradčanech se domnívali, že byl zapomenut. Přesto však velmi starostliví o dobré zdraví a pohodlí duchovního knížete, přikázali mu zdravý venkovský vzduch. Odvezli ho do Radvaňova. Hnízdo o 5 staveních, jakoby ztracené ve světě, unostřed široké české roviny. Žádná železnice ani pořádná silnice tam nevede.

Pražské starosti o vrchního pastýře 10 milionů československých katolíků, mají určité důvody. Dr. Beran přes dlouhá léta věznění nebyl a není zapomenut! Jest uctívám mnohem více nežli dřívě. Věřící si dobře pamatují jeho zmužilého postoje proti neměckým okupantům. Věděl ale také dobře o těch dramatických dnech v r. 1949, které se sly Dr. Berana o nějaké možné koexistenci mezi kostelem a komunisty, úplně zbořily. Místo aby rudým pápům podepsal prohlášení loyality, vystoupil arcibiskup tenkrát na kazatelnu pražského svatovítského chrámu: "Nikdy, nepodepíši ani řádky, které by byly namířeny proti právům církve..."

"Tu máš za zuby." Triumfuje v duchu pán Strmeň a láskavo sa usmíeva. Jeho útroby sa dvíhajú hlahom, jasá, prežíva svoje nanechvatie, má v rukách osudy ľudí, rozhoduje. Bije okolo seba statočne, rozdáva rany. Tu máš za Andrejka, tu máš za Ostapa. Tu máš za Vierku. Tu máš za jablká. Nikto predsa nebude kontrolovať, či skutočne jedna sila ochorela. On tiež mezíval pod pult, koľko debien s jablkami tá medúza odložila. Aj tak by povedala, že je to pre družinu...

Taras Bulba bol naostatok predsa premožený presilou rozžarených Poliakov. Ale to sa pánu Strmeňovi nemôže stať. Na pulte má červenú zástavu vzorného pracovníka. Dostal ju za svedomitú obsluhu zákazníkov. FEC

a kostela a věrnosti proti Svatému Otci!" hrměla jeho slova do hustě naplněné chrámové lodi. Několik dnů později byl zatčen...

Teprve v r. 1963 byl propuštěn. Avšak malé městečko Mukařov u Prahy určeno jako je ho exil, se rychle změnilo v poutní místo. Po tisících přicházeli věřící, přicházeli kněží a řádové sestřičky. Pražská vláda si uvědomila svůj omyl — a tak se jednopatrový domek bývalého řeznického mistra, ve světě ztraceném Radvaňově, stává jeho novým domovem. To k vůli "zdravému venkovskému vzduchu". A proudy návštěvníků ustaly...

Když jej redaktor Revue přece objevil, usmíval se Dr. Beran potěšen: "Věděl v Praze, že jste mne zde vystopoval?" A pak: "Snad pojedou do Říma na Koncil. Kdo však doufá, že v Římě zůstanu, velice se mýlí. Moje místo je zde, u mých věřících!"

K. S., Batawa

"VRACEJI" RODINNÉ DOMKY

Asi dva měsíce probíhá v ČSSR "vracení" rodinných domků podle nařízení ministra financí, otištěného 9. dubna v Zemědělských novinách. Soukromé prameny uvádějí, že domky a vilky, znárodněné v letech 1959-60, jsou znepřístupněné. Režim je totiž vůbec neopravoval. Opatření však bylo přesto přijato s povděkem. Jiný informátor soudí, že režim byl k novému opatření donucen, protože znárodněním rodinných domků byli poškozeni i drobní lidé, kteří po léta na domky šetřili. Lidé proti znárodnění protestovali, ovšem bezvýsledně a někdy proti nim bylo zavedeno i trestní řízení pro urážku socialistického režimu. Tento pramen rovněž potvrzuje, že vrácené domky jsou velmi sešlé a zanedbané a opravy budou pro majitele znamenat těžkou obět. — FEC

ZE SVĚTA

Povinná vojenská služba byla v Jugoslávii snížena ze 24 na 18 měsíců.

Z Turecka jsou poslední dobou vypovídáni řečtí obchodníci.

Vedoucí pohlaváři albánské komunistické strany Chruščeva nazývají "směšným trapasem".

Dopisovatelé francouzských novin "Le Monde" byli vypovězeni z Maří. Důvod nebyl udán.

Východoberlíntí policisté nedávno hodili na pídu západního Berlína asi 20 kouřových bomb, aby skupině kameramanů znemožnili brát záběry přes zeď hanby.

"PŘÍPAD PAMFLET"

"Jednou pozdě v noci jste se mne zeptal se vši bezohlednosti svých ještě ne dvaceti let: Co jste tenkrát dělali, jaci jste byli, vždyť jste už nebyli děti, ale dospělí lidé, měli jste svou odpovědnost, museli jste vědět co, proč a jak? ... Pak jste mi psal domisy, v nichž se vracela ta půlnoční otázka a ještě mnohé další: Co vás vedlo, jak jste mohl ... Jakým morálním právem říkáš dnes to, co říkáš, když jsi přece kdysi sám ..."

Těmito palčivými otázkami, které dnes tvrdě klade čs. mladá generace, zahajuje A. J. Liehm v Literárních novinách č. 21 další "Zpověď dítěte zlého věku", které jsou dnes mezi čs. intelektuály, zkompromitovanými stalinismem tak běžné. Liehmova zpo věd, která je ovšem — tak jako všechny ostatní — dosud jen polovičatá, je zajímavá tím, že se z ní dovidáme o jedné typické aféře z dob stalinismu, tzv. případu pamflet:

"Je to v květnu zrovna patnáct let, co došlo k události, která na kulturní frontě v mnohém předznamenala věci, o kterých se nám dnes tak těžko mluví. Nejdříve malé vysvětlení: Vítězslav Nezval byl jednou z modelů našeho mládí. Více než tři roky po Květnu jsme stále čekali na jeho novou sbírku..." Velký orloj byl pro nás zklamáním... Odtud se zrodil i 'případ pamflet'.

Dva mladí studenti, nebo vlastně už začínající novináři a literární kritikové, reagovali na Nezvalovu sbírku docela po studentsku: pamfletem, satirickou básničkou... Během několika dní koloval pamflet na "Velké orloj" v desítkách opisů, přijímán obecně tak, jak byl míněn, jako trochu recesistická legrace.

To, co krátce potom následovalo, případá dnes jako zlý sen... Vrátil jsem se v první polovině května 1949 z Moskvy... Soudruzi mě uvítali zprávou, že v redakci Kulturní politiky a v jiných redakcích probíhá všetrovné pro rozšiřování protistátního a protistranického letáku, za jaký byl označen zmíněný pamflet na Nezvalovu sbírku. Zorvu jsem nevěřil pak vysvětloval, že jde o zřejmé nedorozumění, které se rychle vysvětlí. Tenomže...

básnička se stala příležitostí k ohrokové kampani, jejímž cílem a smyslem bylo dokázat, že její autoři a všichni, kdo s ní nějakým způsobem přišli do styku, aniž rozpoznali strašlivé nebezpečí, jež v sobě skrývá, jsou nakaženi naloměstáckou intelektuálností, trockismem, že jsou potenciální nepřáteli socialismu přinejmenším zlovolným nástrojem třídního nepřítele atd. atp. Na velké schůzi na filosofické fakultě se ozvala slova o tom, že tak jako ve čtyřicátém trockist a imperialistické agenti zavraždili Kirova, vznikl u nás 'pamflet', svědčící o stejných tendencích a stejném nebezpečí. (Teď, když jsem to napsal, si uvědomuji, jak docela jinak měla ta slova pravdu ve světě všeho, co dnes víme). Vznesená obvinění zněla strašlivě... ale alternativa byla jasná: buď máš dostatek odvahy

ZAJÍMAVOSTI

Na nemocniční lodi HOPE, jejíž humanitní práce v Asii a jižní Americe je umožňována dobrovolnými příspěvky amerických občanů, bylo do dnešního dne vyečičeno 2750 mediků, ošetřovatelé a laboranti, ošetřeno 100.000 osob, očkováno 500.000 osob a provedeno 5000 operací. Domorodým občanům bylo rozdáno kolem 4.000 litrů mléka týdně. Příští cesta lodi HOPE bude, pravděpodobně, do Afriky.

Od vystřelení do vzdušného prostoru prvního satelitu (v říjnu 1957), naši zeměkouli do dnešního dne obíhalo celkem 235 umělých oběžnic. 95 oběžnic je dosud v oběhu, a to: 74 amerických, 18 sovětských, 2 britské a 1 kanadská. Nejdéle jsou v oběhu oběžnice "Explorer I" a "Vanguard I", které naši zeměkouli obíhají již od r. 1958.

priznat, že tohle všechno... je, priznat to veřejně a s obhajobou, nebo mají vznesená obvinění právu. Týdní a měsíce jsme zmužili v těchto pastí hledající je v nás ta chyba, pastí, chyba musela přece být v zřejmé jsme intelektuálně v nehorším slova smyslu, jsme nedovedli poznat, co okáz, žité poznala strana... Sebekritika, kterou jsme pak prováděli, nebyla pózou ani úskokem, ba, kázali jsme, nebo alespoň někomu z nás, přesvědčit sama... že jsme se dostali na platformu trockismu... Mužete se smát, mužete vřít hlavou, pít, kam jsme dali hlavu, mluví o středověku, a já vás nežádám, abyste to nedělali, je-li vám o smíchu. Pokouším se vám prosit na jednom příkladu (první z těch, jež vytvořily pogromickou atmosféru nedůvěry a podezírání na kulturní frontě, ukaz, co bylo a jaci jsme byli...)

A. J. Liehm pak vysvětluje, že po tomto případu ho už ne nepřekvapilo: jakmile byl jeho zlozmen a vzdal se svého vlastního rozumu ve prospěch "rozumu strany", přijal už bez obtíží i ta nejšílenější obvinění stánskády. Liehm se zde dotýká velmi důležité otázky tzv. "komplexu intelektuála", komplexu menšenců, kteří, který komunismus dověsti vyvolat v tolika evropských vládních: pocit, že jejich vzdělání nějak otupilo a pokročilo jejich schopnost úsudku, zatímco "dělnická třída" a její představitel — strana mají jediné "zdravý proletářský instinkt", kterým se intelektuál musí proto nechat slepě vést jako tupá ovce: "Ještě pro nás nemohla být chyba v hnutí, musela být nutně v nás, v naší 'intelektuálnosti'... Odtud byl už jenom krok k slepé, mystické víře v Stalinovu neomylnost... Cítili jsme ji jako vysvobození: konečně nebylo rozdílu mezi námi a masami, byli jsme sjednoceni právě tou hlubokou, mystickou vírou, v níž se rozplynul náš 'komplex intelektuála'..."

Po této bystré analýze, kterou však Liehm nechce důsledně domyslet, neboť mu na to "dnes nestačí místo a zatím ani síly", autor ovšem znovu upadá do zajetí své intelektuální neurozy, kterou už konečně správně rozpoznal a píše: "Připouštím, že ti příslušníci mé generace nebo její předci, či kteří mají v tom ohledu tak říkajíc 'čistě ruce' proto, že dříve než my rozpoznali deformaci a odmítli se na ni podílet, jsou v ledačems ve výhodě... Ale odmítám — to se ovšem netýká vaší generace — priznat pravdu 'čistých rukou' jako výsadu těm, jejichž ruce zůstaly 'čisté' buď proto, že si je odmítali umýnit z pasem o socialismus a jeho výstavbu, nebo dokonce proto, že socialismus 'zachraňovali před seestím' v praktické, každodenní spolupráci s jeho zásadními odpůrci a za jejich peníze."

Jinými slovy, podle tohoto podivného morálního kodexu, který Liehm vypracoval pro pokrokové intelektuály, jenž rozpoznali dříve než on a Chruščov, že Stalin a komunismus se dopouštějí hromadných vražd, zejména ve vlastních řadách, jediné správné a morální bylo mlčet; mlčet k násilí, zločinu a lži ve jménu — čeho, pane Liehme? Marx? Lenina? — FEC

DROBNÉ ZPRÁVY

Evropští turisté, kteří v r. 1970 budou chtít ztrávit dovolenou v Dálném Východě, budou tam moci cestovat po silnici z Paříže do Saigona je 19.000 km: dohotovit je třeba 1000 km cesty a opravit 2000 km cesty. Hospodářská komise Spojených Národů pro Asii doporučuje, aby dokončení a oprava této silnice byla dána prioritou.

— Své hlasitě neslyly po čase tiše odvolal. (Plamen, červen 1964).

STÁLE SE HLEDÁJÍ DARCI KRVÉ

Miloslav ZLÁMAL:

KRÁSA ČSL. HUDBY A UMENIA V STRATFORDU

Svetoví umelci Rudolf Firkušný, klavír — Leonard Rose, cello — Sol Schoenbach — bassoon na festivale.

Na programe: Johann Zelenka (1679-1745), Bohuslav Martinů (1890-1959), Leoš Janáček (1854-1928) a Antonín Dvořák (1841-1904).

Stratford, 2. augusta 1964.

Významný koncert vysokej umeleckej kvality, na pôde svetoznámeho Stratfordu dokazuje, že nie nadarmo Dvořák, Smetana, Janáček a iní, glorifikovali nesmrteľnosť svojho ľudu a hudby.

Tohoročný koncert bol zostavený hlavne zásluhou hudobného koordinátora festivalu, kapelníka Pro Arte Orchestra, Victoria di Bella a jeho najbližšieho, obetavého a vzácného spolupracovníka, husľového virtuóza Karla Dobiáša. Koncert bol pre kanadské a svetové publikum zostavený z hľadiska čsl. hudby veľmi zásluhne a závažne, pretože bol uvedený naše skladby od neskorého baroka až po vrchol nášho hudobného romantizmu.

Prvým bola uvedená 5. Sonata Johanna Zelenku, jemná básňová skladba, v ktorej sa excelentne predstavil na bassoon Sol Schoenbach, bývalý člen Philadelphického Orchestra, ktorý je považovaný za jedného z najväčších umelcov na svete na bassoon. Adagio bolo prevedené brilantne záľubou celého telesa — husle Eudice Shapiro, bývalá členka Hollywoodského, smyčcového kvarteta, Perry Baumann, oboje, Sol Schoenbach bassoon, Carol Pack, harpsichord.

Ďalej na programe bola Druhá Sonata pre cello a klavír od Bohuslava Martinu. Práve táto sonáta bola najslávnejším umeleckým zážitkom. To nie je iba poetická predstava alebo intelektuálna alegória, to je inšpiračná dynamika, ktorá je široká v detaile a nesmierne dramatická v popise. Túto sonátu skomponoval Martinu v USA v r. 1941, teda rok po svojom úteku pred nacistami. Je to malý diamant v jeho životnom diele. Zanechal nám 10 opier, 8 baletov, šesť symfónií a mnohé skladby pre komornú hudbu.

Firkušný prvým úderom predviedol dynamiku a lyrickú kvalitu tejto majestátnej sonáty. Leonard Rose ukázal veľkú variáciou delikátnu muziku v prekrásnej farbe. Leonard Rose, ktorého otec bol ruského pôvodu a menoval sa Roskowsky je blízky, veľmi blízky duchu našej hudby. Rose je dnes a teraz najväčší žijúci americký čelista, ktorý je natočený tak ako Firkušný na doskách "Columbia Records" medzi najvýznamnejšími svetovými umelcami. Je rovnako členom

tría s Isaacom Steinom a Istominom (Eugene), ktoré bolo umeleckou kritikou v "TIME" po troch vypredaných koncertoch v Carnegie Hall v New Yorku hodnotené ako najväčšie umelecké hudobné trio na svete. A práve v tomto diele Firkušný a Rose ukázali svoju inventívnu genialitu.

Janáčkovým Concertinom pre piano a šesť nástrojov (skomponované 1925), Firkušný uviedol festivalovú premiéru tohoto vzácného diela ktorého harmónia nie je mechanická kompozícia, ale tematicky originálna a ktorá len dokazuje, že Janáčkov talent nikdy nebol limitovaný.

Excelentné boli sóla — Mc Cartney E flat clarinet, Sol Schoenbach bassoon a Robert Greech, francúzsky roh. Karol Dobiáš a Lea Foli husle, Marilyn Stroh, viola.

Tu Firkušný ukázal svoju jedinečnú veľkosť nielen ako koncertmajster, ale i v doprovode a rovnako ako člen komorného telesa.

Koncert bol zakončený Dvořákovým op. 90, "Dumka" (1891).

Trio pre klavír (Firkušný), husle (Eudice Shapiro), cello (Leonard Rose). Pre popularitu "Symfónie z Nového sveta" a "Slovanských tancov" boli často davané ostatné Dvořákové diela do pozadia. "Dumka" i keď má príbuznosť k Slovanským tancom je jedna z najrozkošnejších z jeho komorných skladieb. Trio umelecky uchvátilo poslucháčov najmä v Lento maestoso, Allegro, Andante moderato a Lento maestoso. Vivace, kde sa veľkolepe dotklo Dvořákovho "objektu" veľkej krásy a radosti, kde je každý tón nasýtený spevom a tancom. Trio zakončilo vysokou technickou formou, vysokou dekoratívnou figúraciou toto romantické dielo tak krásnej farbiť intonácie, tak krásneho delikátneho rytmu...

A dříve, než se večer uložil do spánku a hvězdy svítily místo slunce kvetoucím muškátům a petuniím, aby strážily jejich sen uprostřed teplé letní noci, stíny vyrazily prude na cestu osamocného chodce, který se vzdaloval od tohoto oltáře krásy a umění — a řeka ploucí mezi zelení trávníků byla ještě tišší — nechťela rušit myšlenku a povzdech — na tu zemi krásnou, na tu zemi milovanou...

M. Zvára:

ZAJIMAVÁ KNIHA

Není to příliš často, že v exilu vyjde dobrá kniha. Tím více kniha, která má dokonce určitou historickou hodnotu pro budoucí generace. Výjimeku jistě tvoří třídilný historický záznam vzpomínek Dr. Feierabenda: Ve vládách druhé republiky. Ve vládě Protektorátu a letošního léta právě publikovaný třetí díl nazvaný Z vlády doma, do vlády v exilu...

Třetí díl začíná dobrodružným útekem Dr. Feierabenda, kterému jako členu protektorátní vlády hrozí zatčení pro jeho spolupráci s Benešovou vládou v Londýně. Dr. Feierabend přechází z Protektorátu pomocí podzemní organizace. Převlečen za topiče v lokomotivě dostává se na Slovensko, odtud do Maďarska a Jugoslávie, kde se mu jugoslávský představa při tajné schůzce omlouvá, že jeho pobyt v Jugoslávii musí zůstat v tajnosti, neboť Jugoslávie je plná nacistických agentů a je vlastně samostatným státem jen podle jména — to bylo v únoru 1940.

Ze Splitu odjíždí Dr. Feierabend lodí do Marseille a pak dále do Paříže. Autor popisuje poměry v tehdejších čs. exilových kruzích v Paříži a velmi zajima-

vým způsobem líčí protiválečnou náladu většiny Francouzů, jakož i jejich defeatismus během německé ofensivy v červnu 1940. Chaotický a panický útek miliónů Francouzů ze severu na jih Francie dokresluje ty chmurné dny, které vyvrcholily poničující kapitulací Francie. Po pádu Francie odjíždí autor z Bordeaux lodí do Anglie, kde se na žádost Dr. Beneše stává členem čs. vlády v exilu.

Feierabendova kniha nepřináší žádná nová senační odhalení, ale je plná drobných až dosud neznámých faktů, jako třeba, že Dr. Hácha by si býval nejraději sáhl na život, kdyby mu v tom nebránila jeho víra jako katolíka. Kniha obsahuje také mnoho vzpomínek osobního rázu, za což se autor již v předmluvě omlouvá.

Soudíme-li knihu jako celek jsem přesvědčen, že čtenáře plně upoutá a to i tehdy, neměl-li příležitost číst díly předešlé.

Zvláštní pochvala za vydání a velmi vkusnou úpravu patří také vydavateli Universum Press, 149 Wooster str. New York 12, N.Y., kde je možno knihu za \$ 2.50 objednat. 162 stran poutavé četby vytištěných na velmi kvalitním papíře jistě stojí zato.

POVOD ČESKÝCH KNÍŽAT

Recenze knihy o českém političtvi, jak ji přinesly "Naše Hlasy", mne zajímala zcela neobyčejně z dvojího důvodu. Především co se týče správného vrocení t. zv. Křišťanovy legendy, pamatují oba přední dějepisci, kteří tuto otázku řešili různým směrem. Patřím k posledním universitním posluchačům prof. Pekaře, a s prof. Urbánkem jsem o této samotné otázce hovořil. Mne sice přesvědčil Urbánek; ale zdá se, že vyšší stáří Křišťanova spisu našlo i dnes zase nové obháje. Nový podnět, který loňské cyrilometodějské výročí dalo českému badání o dějinách devátého a desátého století, zajisté pomůže otázku s konečnou platností vyřešit.

Ještě více však mne zajímal způsob, jakým nové dílo ztotožňuje tradiční nejstarší česká knižata s postavami indoevropského bájesloví. Myšlenka je ovšem stará — již řada badatelů hledala bájeslovní prvky Kroka, Libuše, Přemysla, Čestmíra. Věc samá je také nanejvýš pravděpodobná: Čechové zajisté nejinak nežli soustředěni národově odvozovali původ svých panovníků od bájných nebesťanů — od pralidí nadzemského původu. Nemůže tedy být rozumné pochyby o tom, že i Čechové měli za dob pohanských ono posvátné království, které je tak podstatným rysem světového názoru a národního života u všech pohanských národů, ať to byli staří Egypťané, nedávni ba i ještě dnešní černoši, nebo Japonci. Přemysl tedy zajisté je totožný s nějakým nadlidským zakladatelem orby — vzdělaností — státní, od něhož pražská knižata původ svůj odvozovala.

Za to se mně zdá nanejvýš pochybná myšlenka, zařadit mezi postavy báje také svatého Václava a jeho bratra Boleslava. Bojím se, že tato část bude mít za následek, že se uznání dějepisci nebudou zabývat ani zdařilými částmi díla.

Nutno zajisté říci, že Václav a Boleslav již žili v době, kdy z okolních tehdy již naprosto křesťanských krajů máme určitě množství písemných zpráv: Václav a Boleslav žili ve světle dějin. Je naprosto pravda, že se život Václava v něčem podobá příběhům báje. Než tomu je tak i u postav naprosto dějinných — tak u velkého Napoleona, který se vynořil jako slunečný bůh z ostrova v moři a zapadl v moři na dalekém západě...

Pravda je tedy ta, že křesťanstvím — dílem svatých apoštolů solunských — rod knížat, prve posvěcených bájným původem od pohanských bohů, vstoupil na světlo dějin a vzdělanosti, a stal se kmenem z něhož vyrostli všichni čeští panovníci až po dny našeho dětství. A stádkových oříšků naposledy okusil o své korunovací Karel VI., král český toho jména Druhý.

Karel Schwarzenberg

PORODNOST V ČSSR SE ZLEPŠUJE

Rudé právo z 27. června: "V minulém roce nastalo značné zvýšení porodnosti. Vzestup umožnil zvýšení přírozeného přírůstku obyvatel na téměř 103 tisíc, což je mnohem více, než činil roční přírůstek v předchozích 4 letech. Jeden vážný zjev je však hodný zamyšlení: rozvodovost vystoupila na nepředvídanou úroveň — více než 17 tisíc rozvedených manželství! Vývoj porodnosti byl doprovázen zesíleným úbytkem potrátů. V polovině prosince překročil a ČSSR v počtu obyvatel hranici 14 miliónů osob a koncem roku nás bylo již 14 003 754. Příznivě demografické podmínky byly ovlivněny především přírůstem silnějších ročníků z válečného let do reprodukčního věku."

ZPRÁVY Z BATAWY

Bratr Jaroslav Krček slavil 40ti leté výročí ve službě Firmy Bata 2. července, 1964.

Bratr Antonín Dařar slavil na narozeniny 13. července — upřímně blahopřejeme.

Československé Národní Sdružení, Odbocha Batawa

Dr. A. Hlynek, Hamilton:

RECENSE NOVĚ VYDANÉ KNIHY BÁSNÍ

M. ZLÁMALA "ZPĚVY Z MODRÝCH HOR."

Nákladem Čs. společnosti pro vědu a umění vyšla v tomto roce kniha básní Miloslava Zlámalu "Zpěvy z modrých hor". Je to jeho pátá sbírka básní a třetí sbírka vydaná v exilu. U mladého básníka je to produkce pozoruhodná.

Kniha jest psána utrakvisticky. Část básní je v jazyku českém, část v jazyku slovenském. Odpovídá to v prvé řadě vlastnímu postoji básníka, který byl vždy od daným stoupencem myšlenky československé, roste to však také harmonicky z rodinného prostředí básníka, kde element po přelici je český v osobě básníkovy ženy, již je kniha věnována něžnou úvodní básní "... mé milované ženě...".

Obsahově kniha jest souborem lyriky osobní, přírodní a meditativní, dimensované velmi směle prostorově do šíře, hloubky i výše a časově od narození a vzniku až k smrti a zániku až k onomu Velikému Nic (str. 38) všeho bytostného na zemi. Citové sládní básní jde od jemných, radostných akordů, jež provokuje v básníkově lahoda dětských tváří, barva a vůně květů, kouzlo ročních sezon (Vánoce, jaro), šumění

ní stromů a zpěv ptáčat, přes smutek soucitu s lidskou bídou, hořem a utrpením až k propastné hrůze, smrti a hrobu. Citovou dominantou básníka jest však jeho bezmírná láska k rodičům, ženě a dětem.

V básních meditativních najdeme náměty jdoucí od chvění lesku, záře a světél nebeského makrokosmu až k mysteriu fyzikálních a chemických proměn pralůtek v mikrokosmu. S kaleidoskopickou měnivostí a reportážní rychlostí střídá se v díle myšlenka za myšlenkou, námět za námětem, obraz za obrazem v holotati nutici často až k užasu nad feérií barev nanašených křepce z palety srdce básníka-malíře, jak on sebe sama v druhé části knihy charakterizuje.

Po stránce formální, slovesné, jemná lahoda mluvy přechází místy až do modulace skoro hudobní, zvláště v partii básní slovesných, kde básník vlastní měkkost a hebkost výrazu dosahuje původu jedinečné výše.

Skvělý tisk pečlivě dílny LITE-RY Printing a vztelná obálková kresba Jaroslava Šejnoly dovedou zevní úpravu knihy v dílo hodné doporučení pro naši nejširší veřejnost.

PŘIPOMÍNKA TYKAJÍCÍ SE VAŠEHO ONTARIJSKÉHO NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

19. NAROZENINY?

Zůstaňte pojištěni! V den, kdy se dožijete 19ti let, nevztahuje se na Vás pojištění Vašich rodičů. Přihlaste se zvláště a to do 30ti dní a zůstanete pojištěni. Formuláře jsou k dispozici v nemocnicích, bankách a v úředních Komise.

MĚNITE ZAMĚSTNÁNÍ?

Zůstaňte pojištěni! Změníte-li zaměstnání, sledujte pozorně návod uvedený na zadní straně Vašeho potvrzení o zaplacení premie, č. 104, které dostanete od firmy, přes kterou jste byl pojištěn ve skupině.

VSTUPUJETE DO STAVU MANŽELSKÉHO?

Zůstaňte pojištěni! Vstoupíte-li stavu manželského, musíte začít platit premie za rodinu — za muže, ženu a děti, na které se pojištění vztahuje. Informujte svou skupinu, nebo platíte-li přímo, uvědomte Komisi.

ONTARIO HOSPITAL SERVICES COMMISSION
2195 YONGE STREET, TORONTO 7, ONTARIOVŽDY MĚJTE PO RUCE SVŮJ PRŮKAZ
NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

VE WINNIPEGU

Vrodné Jana a Dany Harapiůvých v Saskatoonu, Saskatchewan, se dne 29. června narodil zdravý syn. Jmenuje se Allan. Blahopřejeme.

Dne 23. června 1964 zemřel náhle v Concordia Hospital ve Winnipegu, krajan Miroslav Ohaňk ve věku třicetidvou let. Zesnulý pocházel z Blahové Dědiny na Velkém žitném ostrově u Šumarina, Slovensko. Zanechává zde manželku, rodiče a četné sourozence. Pozůstalým vyslovujeme upřímnou soustrast.

V Cook's Creek, nedaleko Winnipegu působí na polské farnosti český katolický farář Alois Krivánek. Jeho dřívější působště bylo na španělské farě v Kalifornii.

V červnu jsme uvítali v odbočce ČSNS nového člena br. Ludvíka Jamrika, který přijel z Edmontonu, kde byl členem místní odbočky. Br. Jamrik je původem z Volyně a mezi zdejšími volyňskými krajany našel blízké známé.

Na winnipegském letišti 18. června 1964 byla pozdravena ně-

kolika krajany paní Marie Heindlová z Domažlic, která letěla z vlasti za synem do Reginy, Saskatchewan.

Paní Lvová z Československa, navštívila svého syna Milana s rodinou v Torontu, Ontario. Dne 14. června 1964 přijeli všichni do Minnitonas navštívit rodiče jeho manželky Ilonky: krajan Emila a Marii Kouteckých. Krajanský pracovník Jan Filuta ze Sherbrooke, Que. navštívil nakrátko Toronto a Hamilton.

Astronomové Ondřejovské pobočky Čs. akademie věd vybudovali speciální stanici, zachycující signály amerických umělých družic pro výzkum slunečního záření. Stanice je součástí světové sítě stanic, zabývajících se tímto oborem. — FEC

VÝNOSNÉ ULOŽENÍ
PENĚŽNÍCH ÚSPOR
DOMY obytné a obchodní
TOVÁRNÍ OBJEKTY pronajatéS. REDINA
Real Estate723 DOVERCOURT RD., TORONTO 4.
LE 6-7898

BRAZILIE — OPATRNÝ OPTIMISMUS

K tomu, aby se napravily ziorady spáchané krajíní levicí není třeba, aby se vytvořila reakční pravice. Treba je provést reformy, kterých si situace vyžaduje."

Tato slova pronesl nový brazilský prezident Castelo Branco v nástupním projevu. Ocítovat je znamená znovu si oddychnout. Po prvé si svobodomyšlní lidé, kteří sledují vývoj ve světě, oddychnou, když před dvěma týdny brazilská armáda zastavila půd země do propasti chaosu, korupce, beznaděje a pravděpodobně komunismu. První akce a prohlášení představitelů nové revoluční vlády byla slibná, rovněž tak tradice brazilské armády a jiné okolnosti. Po několika dnech se však začalo zdát, že oněch příslovcečných tisíců lidí přispělých a že nová vláda se vyklání — když už ne přímo do práva — tedy nějakým jiným nepříznivým směrem, kde za obzorem leží diktatura. Dnes se zdá, že to byly obavy neopodstatněné. Což ovšem — vzhledem k tomu, že Brazílie je tak velkou a důležitou zemí — má kladný vliv na situaci v celé latinské Americe, a i za hranicemi tohoto světadílu.

Citované prohlášení nového brazilského prezidenta je jeden z úkazů, které nás vedou k tomuto opatrnému optimismu.

To není řeč uchvatitele, který chce organizovat pálení čarodějnic. Ani ne demagog, který by v nástupním projevu asi nehovořil o boji proti ničivé inflaci, o obětech, které si hospodářská reforma vyžádá — a teď znovu citujeme přímo z Casteloova projevu — "od vrstev dělnických i zaměstnavatelských a obchodnických, ale zvláště od zaměstnavatelských a obchodnických." I zahraničně-politická část jeho projevu je statistická. "Našími spojenci budou všechny svobodné a demokratické národy," řekl prezident Castelo Branco, "a ty, kte-

ré se snaží získat svobodu a demokracii, mohou počítat s tím, že Brazílie bude v jejich sebezpečení podporovat."

Libí se nám také, že Castelo Branco před nástupem v úřad prezidenta resignoval z armády, ve které byl maršálem. Brazilská armáda tradičně respektuje občanské vlády volených civilistů: v posledních letech svrhla jednoho císaře, jednoho diktátora, jednoho úřadujícího prezidenta a dva řádné prezidenty, ale nikdy z pouhé mocichtivosti a vždycky jen na přechodnou dobu. I Castelo zaručuje svobodné demokratické volby v říjnu příštího roku.

Pravdou ovšem stále je, že v posledních dvou týdnech bylo zatčeno několik tisíc osob a 162 zbaveno občanských práv na deset let — včetně předešlého prezidenta Goularta, který uprchl do Uruguaye, a 42 členů zákonodárského sboru. A že byla nastolena cenzura tisku a omezeny jiné svobody. Je tedy nutno uložit si zdržlivost. Jak to vyjádřily newyorské Timesy v úvodníku, který bychom na závěr chtěli z části ocítovat: "Nezbývá než doufat," napsaly, "že když teď prezident Castelo Branco a jeho vojenští druzi zbavili zemi naprostou neschopného a nebezpečného Goulartova režimu, dodrží tradici brazilské armády jako ochránky demokratické lidé, kteří jsou nyní u vlády, mají pověst čestných mužů a vlastenců. Zavázali se provést 'opravdovou' revoluci a jsou tedy snad natolik moudří a prozíraví, aby uskutečnili sociální a hospodářské reformy, kterých je v Brazílii tak zoufale zapotřebí a které musí předcházet znovunastolení demokracie. V tomto úsilí a s tímto nadějí," končí úvodník newyorských Timesů, "přejeme novému brazilskému prezidentovi mnoho zdaru."

TRI ÚMRTÍ

Generál B. Miroslav, vlastním jménem Bedřich Neuman, býval velitel naší zahraniční armády II. odboje, zemřel v Londýně 15. července ve věku 73 let. Býval kancléř a vyslanec Jaromír Smutný odešel po krátké nemoci dne 16. července. Pocházel z Bavorova u Písku a byl příslušníkem ruských a franc. legií. Po návratu do vlasti vstoupil do diplomatických služeb. Okupace jej zastihla v roli vyslance v Turecku, odkud odjel do Londýna a stal se kancléřem prezidenta dr. Beneše. Doprovázel prezidenta na všech jeho úředních cestách. Zemřel ve věku 72 let v Londýně.

V Bristolu v Anglii zemřel bývalý důstojník zahraniční armády, plk. Otto Knott.

POKUSNÁ BABIČKA

"Stála u autobusové zastávky. Přitochím se k ní a ptám se: 'Jedete na Tábor?' — 'I bodej', zašveholila a škrtla kramlíkem o druhou nohu. 'Zima, žejó, pane.'"

Autobus jede až za tři čtvrté hodiny. Myslím si, nebylo by na škodu skočit na čaj, malého "prcka" do toho a bude líp. Taky my bylo lito babyčky. "Co byste rekla, baby, zajít na něco teplého?" — "Už jsem tam byla," přiznala se. "Ale je tam moc lidí, jeden se nedočká. Na starý bábe hostinský mnoho netrhne, tak k člověku ani moc nespěchá", postěžovala si.

Pojal jsem rafinovaný plán. Sbalil jsem babku a cestou ji poradil, že, jakmile vejdem, spustí: "Sehr gut, schöne Stadt". Vejdem dovnitř, v lokále jako v úle. Kolem nás se míhají číšníci. Honem povídám: "Hier, hier, Grossmutter", a tlačím babku k věšákům. Byla z toho celá pryč a jen ševlela: "Se gut, šene štat".

Číšník byl nad očekávání. Vřel mi pomohl ze zimmiku, babyčce zase s taškou, utěrkou srazil smúko s ubrusu a s nalomnou páteří se otákal: "Was wünschen Sie?" Poručil jsem dva čaje a s vřelostí jsem si vzpomněl na třídního, který ří-

V ŽAP. NEMECKU ZEMŘELI

Z posledního oběžníku Čs. katolické duchovní služby v Z. Německu se dovidáme, že tam nedávno na věčnost odešli tři krajané: Zdeněk princ z Lobkowicz, nar. 8. 1. 1924 v Praze, posledně bytem v Mnichově, podlehl těžkému úrazu při autonehodě v Tutzingu. Byl pohřben za účasti matky, která přijela z ČSSR. Při neštěstí zahynula i jeho teta.

Dr. Václav Schauer byl pohřben pěti Čs. pomocného výboru ve Würzburgu. Na pohřeb přijely z domova jeho sestra a dcera.

Anna Sachrová, manželka Gustava z Homberku, zemřela po těžké a vleklé nemoci. Ve Wormsu zemřel náhle Adolf Trnka, zatímco Jan Fryč z Krefeldu byl za záhadných okolností nalezen mrtv na kolejkách u Oppenheimu.

František Havel, obchodník v Mahlbergu, ve věku 37 let. Pocházel z Plzně, jako franc. legionář byl vážně zraněn za bojů v Indočíně.

Alex Krajníkovič dožítel za tragických okolností ve věku 47 let v Senne, kde byl také pochován. Před několika lety při přechodu hranic těžce omrzl a nacházel se dlouhou dobu v nemocnici v Řezně, kde mu byly postupně odňaty obě nohy. Pocházel z Podkarpatské Rusi, ale žil přes válku v Čechách.

Budži jim všem cizí země lehou!

kával: "Pamatujte si, holoto — kolik umíš řeči, tolikrát jsi člověkem!" Pravda pravdoucí. Charitná německina stačila, že jsem byl člověkem bleskurychle obsluženým."

A sejton v Práci z 3. června končí povzdechtem: "Skončila zima a přišlo jaro. Snad s ním přijde i čas, že se v naší hospodě domluví česky i host s malým 'h'!" — FEC

DÉMON SÚHLASU

13. čísla Kulturního života přináší referát Pavla Števčeka o knize Dominika Tatarku Démon súhlasu, kterou napísal roku 1956, ale která vyšla len čiastočne časopisecky a musela čakať na knižné vydanie plných osem rokov. Z referátu Pavla Števčeka je veľmi jasné prečo:

"Démon súhlasu — najväčší doterajší vynález medicíny na liečenie ľudí, ktorí boli mravne, rozumovo, psychicky, ba i kriminálne postihnutí metódami kultu osobnosti: heroický čin komunistického spisovateľa za dotvorenie ľudskej tváre epochy. Už je dávno vyčítavateľnou škodou, že vyšiel iba teraz: psychická príprava ľudí, celaj obce na energetické prekonanie dôsledkov z choroby jednej epochy posúradala tak zbrane literatúry."

Byť v jeho moci, v moci démona súhlasu, je pohodlné: preto je akurát tento démon najrafinovanejší z rafinovaných, preto je zo všetkých démonov najnebezpečnejší. Chce každého z nás, chce človeka za veľmi prístupnú cenu: za babku; za súhlas. Stačí byť prostým členom súhlasiacej masy, alebo — ako vraví Tatarka — členom hocijakkej 'súhlasivej organizácie', ktorá musí hežať hladko a vytrvalo, bez porúch a stále, a to sa zabezpečuje — súhlasením. Človek sa premení, človek sa poníži na zásluhu, na 'strašný princíp: spoliehaj sa a súhlas'. Stane sa súhlasiacim orgánom, či orgánom súhlasenia a má zabezpečené živobytie: ako orgán súhlasenia sa priamo a bez prietahov združuje v nejakom 'porporomnom spolku' a tým faktom má už vlastne moc, uhryzá si totiž z jablka moci ako Eva z jablka pokušenia. Očarený démonom, sám sa ním stáva a plodí sebe podobných. Výsledok? 'Všetci a všade spolu súhlasíme, zdorazňujúc vždy a všade jednohlasnosť. A to je, akoby sme nič nehovorili, mlčali, skrývajúce sa za svoj súhlas'. Súhlas z príkazu démona je podľa Tatarku 'výrazom bezradnosti čestných občanov' — a oproti tomu 'pokrytectvom chytrákov'. Mravná choroba rokov, démonický nádor súhlasu. Lebo: kto aspoň raz nezdvihol ruku na súhlas, keď išlo o potrebu nesúhlasu; kto aspoň raz nebol v moci démona? Tatarka Démon súhlasu, obraz amorálnosti, vchádza medzi základné učebnice morálky, ktoré literatúra doteraz človeku dala; patrí teda do povinného čítania.

Na dnešku po XII. sjazde je dobré to, že ho možno odporučať, že ho netreba brániť — ako v pamätnom roku 1956, keď vychádzal na pokračovanie v Štútirom živote; ako, nakoniec, v pamätných rokoch ďalších, keď čuťal v rukopise, či v neúplnom časopiseckom vydaní. Na dnešku je dobré to, že čítaním a mysléním o prečítanom možno vyjadrovať nesúhlas; že Démon súhlasu v myslí človeka zabíja démona, vymaňuje človeka z jeho moci."

ZRCADLO SVĚTA

Z úvodníku "Building Bridges To The East" (New York Herald Tribune).

Jedno nebezpečí, které vyvstává je — že satelitů, ve svém zanicení, budou na západ utíkat tak rychle a tak daleko, že tím zalarmují Moskvu. Je však nesmírně těžké si představit, že by páni v Kremli — přes všechny nesnáze, které je konfrontují jak na domácí frontě, tak v zahraničí — se s klidem dívali na to, jak jim magnet západní svobody a blahobytu z očí vyrývá dosud poslušné satelity. Pohotovost Sovětů použít vojenské moci za maďarské revoluce nebyla dosud zapomenuta.

Zdá se, že nejlepší cesta, jakou se dostat k lidu v satelitních zemích je budování mostů, které by vedly až do Moskvy. Sovětská vláda nás ujišťuje, že je příznivě nakloněna výměně osob, zboží a ideí na větší základně. Neustále jsme proto na tuto výměnu naléhali, jak u sovětské vlády, tak u vlády států východní Evropy.

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychle a přesně dodání

HILARY'S DRUG STORE

314 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

YAROSLAV HUEBER

ADVOKÁT a NOTÁŘ

347. BAY STREET

Suite 210

Toronto 1

Tels.: EMpire 8-5536 - 927-1196

LETADLEM

PRAHA - TORONTO

(pro vystěhovalce)

\$ 259.90

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE LTD.

1 ADELAIDE ST. E.,

(roh Yonge St.)

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

KAREL BUZEK,

Notář.

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámiti, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING

COMPANY

Volejte LE 3-8396

NOVÉ KOZICHY
NA MIRU, PRE-
MODELOVÁNÍ

Zboží se zárukou
Odborné opravy

Frank Pech

238 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8925

L. LUNSKÝ, OPTIK

Brohlídky očí -

Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE

SCARBORO, ONT.

AXminster 3-7916

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

VEŠKERÉ OPRAVY

chesterfieldů a čalouněného nábytku provede Vám

PAVEL ČERNÝ

ROZPOČTY ZDARMA

Volejte po 5 hod. večer

537-5592

Z ČESKOSLOVENSKA

● Podle nedávno uzavřené dohody mezi Čs. a rakouskou televizí se uskuteční 23. srpna první společný přenos, zábavný pořad, v němž vystoupí čs. i rakouští umělci. Počítá se také s filmovou koprodukcí. — FEC

UCEBNICE ČESTINY

NOVÁ ČESKÁ GRAMATIKA
PRO ANGLICKY MLUVÍCÍ

Čas od času se nás čtenáři minulosti dotazovali, zda víme snadné učebnice češtiny pro anglicky mluvící. V těchto dnech vychází v Lincoln, Nebraska, jednoduhá česká gramatika pro začátečníky i pokročilé, která nejen vyplňuje mezeru po těch existujících. Učebnice gramatiky postavil dr. Vladimír Kučera, který působí jako profesor českého jazyka na univerzitách v Lincolnu a Omaze. Autor nám sdělí, že kniha má 30 kapitol, které přecházejí od vysvětlení základů české mluvnice k ukázkám četby a různých cvičení. Z knížky můžeme mít veliký užitek nejen osoba, která se učí samu, ale hlavně krončky studentů češtiny na středních a vysokých školách. Dr. Kučera douhá, že příručka pomůže hlavně udržet český jazyk u druhé a třetí generaci v Americe a v Kanadě a že dá podnět k spolkovým kursům mateřských jazyků. Slibil naší redakci, že nám pošle ukázkový exemplář knížky hned, jak vyjde a tento výstisk bude pak k nahlédnutí v redakci t. l. Pokud některý z našich čtenářů chce napsat autorovi přímo, jeho adresa je: Dr. V. Kučera, Nebraska State Historical Society, 15 R Street, Lincoln, Nebraska, USA.

Fierlinger nebyl zvolen

PŘEDSEDOU
ČS. PARLAMENTU

Nové čs. Národní shromáždění nezvolilo na své první schůzi Zdeňka Fierlingera opět svým předsedou. Jeho nástupcem se stal Bohuslav Laštovička, bývalý "španělák", který byl za války v Londýně a který byl v době kultu osobnosti uvězněn. Zdeňek Fierlinger je sociální demokrat, jenž byl za války velitelem v Moskvě, kde zraňoval Benešovu londýnskou vládu. Předsedou čs. parlamentu byl od roku 1953.

Na první schůzi nového Národního shromáždění promlouval předseda vlády Lenárt. Slibil, že bude provedeno mnoho změn a reforem; řekl, že bude soustavně dodržována socialistická zákonost, že bude zkrácena pracovní doba, reorganizovány národní výbory a v Praze a Košicích má být urychlena výstavba bytů. Letos na podzim má dojít k všeobecné reformě řízení čs. hospodářství. Zároveň došlo k reorganizaci Národního shromáždění, jež spočívá zejména ve zvýšení počtu parlamentních výborů z osmi na jedenáct.

Můžeme jenom doufat, že tyto "volební sliby", které předseda vlády Lenárt opakoval ve svém zahajovacím projevu, nezůstanou jen na papíře a že se jeho vláda opravdu energicky pokusí šit životní úroveň čs. občanů. O odchod stalinisty Fierlingera, který ovšem prozatím zůstává v čele diu KSČ, nikoho nezarmoutí, pokud se týče jeho nástupce, přeládá obava, že Laštovička je dalším členem "Svazu obětí stalinistické perzekuce", kteří jsou ochotni za novou kariéru zapomenout na to, co se stalo a sloužit Novotnému jako antistalinistická korace.

SVET SE MENI

Jestli si schovávejte obrázky časopisů, podívejte se — a jestli si neschovávejte, vzpomenejte si — jak byli oblečeni komunističtí hodnostáři (treba jak stojí Leninové mauzoleu v Moskvě) dob Stalina. Plno uniforem, možřejmě, ale to je jiná věc: víme o civilistech: Placatě Čeští s kšiletem. Kazajky seputé a ku. Tu a tam sako západního řihu, ale střihu zasařalého poň dvacet let. Kalhoty všestranné plandavé, jako mají námořníci.

A teď se podívejte na holo stáre současné doby. Chmisi si jak nejdříve mohli dal ušit italského krejčího, a snad jen pořad dává. Antonín Novotný nemá pro tvhle věci celou suvuř, ale kdekeri jiná práva veličina je opravdu jako ze nálu vystřižená.